

Rána pro Černochovou. Tutlali, stejně to vylezlo. Skoro 50 let staré letadlo je lepší než F-35

- CZ24 News | 4. listopadu 2023

ČESKO: Nákup letounů F-35 zůstává v ČR stále kontroverzní kvůli ceně. Ministryně Černochová nákup hájí s tím, že nová letadla ČR potřebuje, aby její letectvo mohlo plnit své úkoly. Jenže nedávno zveřejněná zpráva neziskové organizace POGO, která se zabývá dohledem nad vládními výdaji, ukazuje, že F-35 nezvládá to, co má. Mimo jiné i velice vychvalovanou schopnost poskytovat informace o bojišti. Letoun byl srovnán s téměř padesát let fungujícím strojem A-10. Nedopadl dobře. Americké letectvo o této zprávě mlčelo jako zařezané a až hrozba žaloby ho donutila se o informace podělit.

Když se letoun F-35 vyvíjel, byl lidem i politikům představován jako cenově dostupná náhrada stíhačky F-16 a letounu A-10, který poskytuje přímou palebnou podporu. Cenová dostupnost už dávno padla, [na vývoj letounu šly stovky miliard dolarů](#), tedy biliony korun, což se odráží i v jeho ceně.

Jak se ale dozvěděli v neziskové organizaci POGO (Project on Government Oversight – projekt pro dohled nad vládou), [F-35 selhává i v tom, co měl být, tedy náhrada předchozích platform.](#) Vycházejí z výsledků srovnávacích testů, které se uskutečnily v letech 2018 a 2019. Výsledky nejsou příliš konkrétní, protože byly z velké části začerněny, údajně kvůli národní bezpečnosti. Získány byly nedávno přes zákon o svobodném přístupu k informacím po žalobě za to, že původní požadavek na zveřejnění z roku 2022 byl ignorován. I z nekonkrétních výsledků ovšem F-35 vychází nelichotivě. A hlavně, podle POGO zde byla jasná snaha tyto testy a jejich výsledky zamést pod koberec, nemluvě o tom, že už podmínky jejich konání byly podezřelé.

Autor článku, Dan Grazier, bývalý člen námořní pěchoty a veterán, uvádí, že Pentagon zprávu o výsledcích testů sepsal až v únoru roku 2022. Tedy tři roky potom, co se testy odehrály. Měly testovat schopnost letadla poskytovat palebnou podporu, pozorovat a reportovat situaci dalším letadlům a také hledat ztracené vojáky. Probíhaly od dubna 2018 do března 2019.

Důvodem jejich konání bylo nařízení Kongresu. Tehdejší vedení amerického letectva s nimi nesouhlasilo, náčelník generálního štábu letectva generál Mark Welsh je označil za „hloupé cvičení“ a tvrdil, že F-35 nikdy A-10 neměla nahradit. Jenže to podle Graziera není pravda, [původní dokumentace dokazuje](#), že F-35 měla A-10 nahradit.

Je asi namístě vysvětlit, co je A-10 za letadlo. Jedná se o jednomístný proudový letoun, určený k poskytování palebné podpory, tedy k ničení tanků a opevněných cílů. Ve službě je od roku 1977. A-10 je zkonstruován okolo svého třicetimilimetrového kanónu GAU-8 Avenger, který při střelbě vydává ikonický zvuk BRRRRT. Letoun byl vyvinut, aby byl extrémně odolný, takže má celkem 540 kilo titanového pancéřování. Byl použit v obou válkách v Iráku, v boji proti islamistům a také při válce na Balkánu.

A-10 v letu

Zdroj: YouTube

Nyní k samotným testům. Grazier poukazuje na to, že se jich nezúčastnili vojáci na zemi. Vzhledem k tomu, že se testovalo, jak letadla dovedou pozemnímu vojsku poskytovat podporu, to vrhá na směrodatnost výsledků stíny. Bývalý mariňák odhaduje, že špičky letectva o skutečnou demonstraci palebné podpory nestály. Poukazuje, že v bojové situaci musejí vojáci na zemi navést pilota na těžko viditelný cíl a letoun musí v oblasti vydržet dost dlouho, aby cíl našel a zničil kanónem nebo bombami. „Nicméně srovnávací testy mezi A-10 a F-35 byly nastaveny tak, že nebyly schopny adekvátně prověřit schopnosti F-35 tuto klíčovou roli plnit,“ uvádí Grazier.

Kromě toho se konaly v poušti, kde je najít cíl extrémně jednoduché. A také to znamená, že simulace podmínek, kdy je jedno letadlo sestřeleno a další musí chránit oblast, než dorazí pro pilota záchrana, byla nepřesná. Jak Grazier poukazuje, pilot by se snažil schovat, pro tyto účely by byl ideální zalesněný terén.

Autoři testů se prý snažili F-35 zvýhodnit i jinak. Například že pilotovali piloti se zkušenostmi na A-10, kteří pak přešli na F-35, protože zbytek neměl trénink na předávání informací a záchranné mise. Grazier poukazuje, že tento nedostatek letectvo stále nenapravilo.

Kromě toho, palebná podpora a záchranné mise jsou jedněmi z nejobtížnějších, protože piloti musejí střílet v oblasti, kde jsou spřátelné jednotky. Veterán se pak diví, že až na jeden test se nepoužívala ostrá munice. Místo analýzy přesnosti zásahů se tak spoléhalo na videa z kokpitu, výpovědi pilotů a personálu na zemi. „To umožnilo činitelům manipulovat výsledky podle požadavků,“ varuje Grazier. Ostrá munice prý nebyla použita kvůli bezpečnosti.

Analytik shledává, že se o skutečný test nejednalo. „Bez pozemních jednotek operujících v blízkosti cílů by testy mohly být v nejlepším případě považovány za cvičení v zásahu na bojišti, tedy za využití letectva k narušení nebo zdržení nepřátelských sil předtím, než mohou zasáhnout proti přátelským jednotkám. Rozhodně nešlo o testování schopnosti letounu F-35 podporovat jednotky, které již bojují s nepřítelem, což je primární úkol letounů A-10. Členové Kongresu jasně požadovali srovnávací test blízké letecké podpory, ale toho se jim nedostalo,“ uvádí.

Nicméně i nepřesný test měl výsledky a byli pro vedení nepříznivé. Grazier si je jist, že kdyby pro F-35 dopadly dobře, bylo by to uvedeno hned na první stránce. Ale není. Naopak autor reportu přiznává, že F-35 v roli A-10 nesplnil očekávání a dává doporučení, co by se mělo zlepšit. Je jich celkem osm a všechna jsou zcenzurována.

Ohledně výsledků, v reportu je věta, že by F-35 musel vylétnout vícekrát, aby mohl zasáhnout stejný počet cílů jako A-10. A dále je v textu zmínka, že typické zbraně A-10 umožňují více náletů než typické zbraně na F-35. Jak analytik poukazuje, konstruktéři A-10 věděli, že pro svůj účel potřebuje vysokou nosnost, aby mohlo zůstat v oblasti a zaútočit několikrát. Malá nosnost F-35, zvláště pokud má zůstat „neviditelná“, ji pak pro tuto roli činí nevhodnou. A-10 unese 16 bomb GBU-39. F-35 jen osm. Kanón GAU-8 má 1 350 nábojů. F-35 má jen 181 a má menší ráži. Grazier ovšem trochu posměšně dodává, že stejně v testech nesplnil [požadavky na přesnost](#), takže je to jedno.

Nutnost startovat vícekrát je pak varující vzhledem k tomu, že F-35 je notoricky náročná na údržbu a [podle zprávy Úřadu pro vládní odpovědnost](#) (GAO) je jen 50 % letounů schopných vzlétnout na jakoukoliv misi. Tedy nejen že by bylo F-35 potřeba víc na to, co zvládnou A-10, ale není jisté, že by toho vůbec byly schopny.

Když došlo na trefování se do cíle, A-10 byla lepší. Piloti A-10 většinou na cíl útočili z menší vzdálenosti, protože jsou tak naučení. Zpráva zmiňuje chyby v navádění bomb přes systém GPS. Jak Grazier poznamenává, s A-10 si pilot může dovolit se přiblížit, protože letoun je pancéřován. Zatímco F-35 musí útočit z dálky, aby byl chráněn stealth technologií. A přesnost je při palebné podpoře velice důležitá.

Co se týče předávání informací dalším letounům, piloti A-10 ve zprávě uvedli, že tento úkol pro ně byl mnohem méně náročný. „Zastánci programu F-35 rádi hovoří o tom, že pokročilé senzory letounu a schopnost okamžitého sdílení informací zvyšují schopnost celých sil získat společný obraz o bojovém prostoru. Odhalení, že pilot letící na F-35 musí vynaložit větší úsilí, aby se zkoordinoval s jiným pilotem, naznačuje, že realita možná neodpovídá tomu, co se říká. Bohužel celá část zprávy o testování po tomto odhalení je zcenzurována, takže není jasné, o jak významný problém se může jednat,“ poukazuje analytik. Piloti ve zprávě došli k názoru, že pokud by A-10 útočila a F-35 by ji kryla, byla by to silná kombinace, která by negovala slabé stránky obou. Každopádně z toho, co se ve zprávě píše, F-35 nevychází jako lepší stroj než A-10.

A-10 na zemi

Zdroj: YouTube

Pentagon se podle Graziera snažil výsledky utajit. Žádost o jejich poskytnutí byla podána den potom, co tajemník letectva Frank Kendall přiznal, že k testům došlo na slyšení v dubnu roku 2022, tedy tři roky po jejich konání. Tato žádost nebyla vyslyšena. Ale letectvo couvlo, když právníci POGO podali žalobu.

Grazier se přiznává, že lobbuje za to, aby A-10 zůstala ve službě, minimálně do té doby, než bude nalezena adekvátní náhrada. A proto také požadoval, aby ke srovnávacím testům došlo. „Autor jen v roce 2023 navštívil více než dvacet kanceláří kongresmanů, aby s nimi hovořil o letounech A-10 a třech úlohách, které plní. Na všech těchto setkáních ani jeden neřekl, že by tyto zprávy viděli. Mnozí ani nevěděli, že se srovnávací testy vůbec uskutečnily. Daňoví poplatníci, nemluvě o samotných vojácích, by se měli ptát, proč se vedení letectva snaží potlačit vysoce relevantní informace, které by měly ovlivnit důležitá rozhodnutí o budoucnosti amerických bojových operací,“ píše Dan Grazier. Dodává, že rozhodovat by se mělo na základě dat, nikoliv slibů velitelů letectva.

„Navzdory rétorice o válkách budoucnosti a fantastických technologiích téměř každá válka spočívá v boji našich pozemních jednotek s pozemními jednotkami nepřítele v těsné blízkosti. Vojáci a mariňáci, kteří budou v těchto válkách bojovat, si zaslouží mít nástroje, které budou potřebovat k přežití a vítězství. Dokud tu nebude nějaká náhrada, zůstává A-10 nejlepším dostupným nástrojem na podporu vojáků. Důkazem toho, že letouny A-10 jsou stále důležité, je skutečnost, že letectvo vyslalo letouny A-10 z arizonské letecké základny Davis-Monthan na Blízký východ během několika dní po začátku války mezi Izraelem a Hamásem, aby pomohly zabránit eskalaci konfliktu,“ říká závěrem.

[ZDROJ](#)